

Specialne knjižnice

Specialni knjižničarji = informacijski
strokovnjaki
Predavanje 2

Izr. prof. Primož Južnič

Opredelitev

Žal v specialnem knjižničarstvu, tudi v Sloveniji, veliko govorimo o knjižnicah in njihovih nalogah, a veliko premalo o specialnih knjižničarjih in njihovih nalogih in znanjih, ki jih imajo.

Zato bi poleg opredelitve specialne knjižnice podali še opredelitve specialnega knjižničarja.

S tem bi tudi posodobili naš pogled na specialne knjižnice in knjižničarje.

Strokovnjaki

- **Za preteklost je značilno, da smo izhajali iz knjižnice, kot ustanove.**
- **Za bodočnost je nujno, da izhajamo iz knjižničarja kot informacijskega strokovnjaka – eksperta in njihovih nalogih in znanjih, ki jih imajo oz. bi jih morali imeti.**

Specialni knjižničarji so eksperti na področju informacijskih virov, ki svoje znanje na tem področju uporabljajo zato, da pomagajo organizacijam, ki jih zaposlujejo, doseči in izpeljati njihove naloge in cilje.

Danes specialni knjižničarji delajo veliko več, kot samo najdejo in zbirajo podatke ali gradivo.

Lahko tudi ovrednotijo, analizirajo, organizirajo in predstavijo podatke iz različnih informacijskih virov in vire same, tako, da jih uporabniki lažje uporabijo in iz njih pridobijo koristne in pomembne informacije.

Kakšna znanja ?

Osnovna dilema je v tem, ali naj bodo to:

Znanja iz določenega področja, ki ga pokriva določena knjižnica,

Znanja iz področja bibliotekarstva in informatike.

Pravi odgovor je, da oboje, vendar ostane vprašanje kako to doseči?

Pri tistih dejavnostih, kjer delujejo profesije, je pomembna regulacija strokovnjakov, ki delujejo na tem področju in ne ustanov v katerih delujejo. Slednja je sicer potrebna samo tam kjer je potrebno urejati financiranje, če je vir le-tega iz javnih sredstev.

Zato bi morali regulacijo profesionalnega dela na področju specialnega knjižničarstva, preusmeriti iz regulacije ustanov v regulacijo strokovnjakov. Tu je zelo pomembno izobraževanje bodočih strokovnjakov.

BIZ izobraževanje

BIZ izobraževalni programi so pod dvema pritiskoma oz zahtevama:

- Oblikovati se mora konkreten, a tudi prilagodljiv in relevanten program, v katerem je nivo znanja, ki ga pridobijo diplomanti, dokazljiv in ga je možno ovrednotiti ob prihodu na delovno mesto.
- Izpolniti mora pričakovanja tistih, ki te diplomante zaposlujejo in upajo, da se bodo znali prilagajati zahtevam posameznega delovnega mesta in se stalno izobraževati (Conrad 2003).

Usposobljenosti, ki jih zahteva profesija 1

Današnji informacijski strokovnjak mora biti veliko več kot le knjižničar v tradicionalnem pomenu te besede, ki katalogizira/obdeluje knjige in revije ter opravlja praviloma osebne referenčne storitve/pogovor in navodila za relativno omejeno število znanih uporabnikov.

Informacijski strokovnjaki sedanosti, in še toliko bolj prihodnosti, seveda morajo še vedno opravljati te naloge (in to kvalitetno), toda poleg tega morajo zagotavljati storitve v spletnem informacijskem okolju in virih ter skrbeti tudi za informacijske potrebe uporabnikov, s katerimi tudi komunicirajo v takšnem okolju.

Usposobljenosti, ki jih zahteva profesija 2

Ta izziv ni samo izziv za izobraževanje, temveč tudi za organizacijo dela. Novi informacijski strokovnjak mora sprejeti dejstvo, da je pomembna tudi specializacija v ponudbi storitev.

Sistematizacija profesionalnih usposobljenosti 1

1. Delovanje in vodenje knjižnice:

- sodobna organiziranost knjižnic in drugih sorodnih informacijskih organizacij,
- informacijska politika in vloga knjižnic v njej,
- vloga knjižnice v različnih aspektih družbenih dejavnosti in oblike sodelovanje s strokovnjaki različnih profilov.

2. Delo z informacijskimi viri:

- tiskanimi viri,
- elektronskimi viri (knjižnični katalogi, spletni viri, baze podatkov in elektronske revije),
- bibliografska in vsebinska obdelava informacijskih virov/gradiva.

Sistematizacija profesionalnih usposobljenosti 2

3. Informacijske storitve:

- poznavanje informacijskih potreb in vedenja uporabnikov,
- osnove znanstvenega dela, pisanje raziskovalnih poročil,
- informacijsko opismenjevanje.

4. Uporaba informacijskih orodij in informacijske tehnologije:

- znanja o uporabi informacijske tehnologije,
- poizvedovanje po bazah podatkov/podatkovnih zbirkah,
- priprava dokumentov s pomočjo informacijske tehnologije.

(SLA...)

Usposobljenosti in znanja

- 1)komuniciranje z uporabniki,
- 2)poznavanje tradicionalnih in elektronskih informacijskih virov,
- 3)poznavanja metod iskanja podatkov,
- 4)znanja uporabe informacijske tehnologije,
- 5)pedagoška znanja,
- 6)organizacijska znanja.